

DIRECTOR:
AUGUSTIN POPA

ACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
-JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Armonid: 6 Lei. La
cărți repetate după
:: in vivoială :: ::

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Redacționale

In mijlocul învăluirilor ce s'au abătut peste
noastră în ultimul deceniu, „Unirea“ a
neadormită. In vălmășagul problemelor
rătăcit, nu s'a oprit, nu a șovăit. Cu privire
a tăiat în sarea tulburată drumul luminos
intereselor noastre sfinte și a mers pe el ne-
rupt, cu pas ferm și sigur. Colecțiile ei de
ani sunt o istorie admirabilă, vie și variată
vremile trăite, consecvență și unitară, ca
și energia, care le-a dat suflet și putere.
Cititorii noștri cunosc acest gând luminos și
rit, această energie neînfrântă și curajoasă.
atât mai nedumeriți vor rămâne, deci, la schim-
neșteptată pe care o zăresc pe frontispiciul
nostru de astăzi. Chiamat de alte griji
datoriri, directorul nostru DR. ALE-
ANDRU RUSU se desparte astăzi de „Unirea“
care zece ani de zile, cu stăruință și râvnă fără
mân, a redactat-o aproape singur.

Despărțire cu atât mai grea, cu cât mai
nsă, până la confundare, a fost unirea. Grea
ru Cel care se duce. Orice rosturi iar hărăzi
vedința, e sigur că nostalgia mesei de redacție,
valul de hârtii și însemnări cari se cereau la
mina tiparului, îi va reveni ca o amintire dragă
huruitul mașinilor din vechea noastră tiparniță,
tec de leagăn al miilor de foi proaspete, co-
late și revizuite slovă cu slovă în monotona lui
tăntă, îl va urmări vreme lungă.

Neasemănat mai grea însă pentru „Unirea“.
itorii noștri se vor lipsi cu greu de scrisul viu
cumpănit, hotărât și la nevoie îndrăzneț, de
uranța judecății cu care au fost obișnuiți până
am. Și ce să zică cei rămași să ducă înaintea
para formidabilă a gazetei? Numai ei își dau
ma de munca, istovitoare prin continuitatea ei
sfârșit, prin regularitatea ei măcinătoare,
și așteaptă. Dacă „Unirea“, mică, săptămânală,
ajuns totuși organ respectat și remarcant, oglindă
lă a vieții noastre bisericești, căruia nimic nu
scăpat din câte ne interesează, aceasta se da-
rește unei stăruinți incomparabile. Muncă de in-
formație zilnică, plicticoasă; de atențiune încordată
upra imensului câmp al vieții; de selecționare,
suzuire, prelucrare, concentrare, cântărire a vor-
lor până la cea din urmă știre și măsurare cu
metrul a spațiului atât de sgârbit; în urmă e chiar
așezare tehnică și corectură iritantă.

Cum a înțeles Directorul nostru această
muncă și cum a împlinit-o, nu trebuie s'o spunem:
decia de zece ani a „Unirii“ stă mărturie grăi-
re în fața tuturor! Cum vom înlocui noi această
ierdere ireparabilă? Nu știm. Atâta doar: ne vom
să urmăm din toate puterile pilda ce ni-s'a
tă. In deosebi ținem să se știe că vom merge
șovăitori pe drumul atât de limpede croit și că
schimbarea directorului nu însemnează nici o schim-
care în direcția, singura bună, pe care „Unirea“
trebuie să o aibă. Nădăjduim, în consecință, că
primul și bunăvoința cititorilor va rămâne cea
mă, cum aceeași rămâne și „Unirea“.

In numele Domnului

Marile serbări ale instalării P. S. Sale Iuliu Hossu la Cluj — Insem-
nătatea lor istorică — Câteva momente de reținut

(*) In lumea lui de slavă, duhul mucenicului
Inochentie a trebuit să aibă, Sâmbăta și Du-
mineca trecută, clipe de înaltă și sfântă mân-
găiere. Istoria, cu imanenta dreptate pe care
o țese inexorabil în pânza încălțită a vieții
omenești, a dat strălucitelor lui umiliri și
frământări de odinioară o satisfacție cum nu
se putea mai nobilă și mai deplină. Cetatea
șovină și haină din inima Ardealului, unde
grofii stăpânilor de eri, adunați în dietă, erau
să arunce pe fereastră pe talmăcitorul durerilor
și drepturilor românești, a primit cu serbări
de bucurie generală, cu fâlfăiri de steaguri și
și porți triumfale, în dangăt solemn de clopote
și vorbiri entusiaste, pe urmașul lui în slujba
Domnului și a neamului, care venia de astă
dată nu pe o zi două, nu ca să ceară dreptate,
ci să-și așeze aici pentru totdeauna reședința
arhierescă, potrivit nouilor rândueli ale celor
în drept.

Cât de scumpă este inimilor noastre re-
cunoscătoare considerarea acestei dreptăți ne-
biruite! Totuși icoana marilor serbări dela Cluj
are linii de lumină și mai isbitoare, și mai actuale.

Acela care intra, biruitor ca un voevod, în
cetatea Ardealului, era un descălciător al spiri-
tului, venind „în numele Domnului“. In zilele
noastre de sălbatică orgie a materiei și de-
primantă orbie sufletească, bucuria generală,
sinceră, care a cuprins într'o armonie rară
toate autoritățile, toate asociațiile, cu întreaga
populație a capitalei Ardealului, ieșită întru
întimpinare dealungul străzilor, înghesuită în
fața catedralei împodobite, este o instinctivă
mărturisire de credință, o spontană închinare
în fața altarelor Spiritului, izbucnirea nestinsei
nostalgiei a sufletelor după splendorile veșniciei.
— Nu-i pierdut încă totul în lumea noastră
de arătări mincinoase și hidoase!

Deosebit de puternic s'a desprins această
notă a spiritualității din pietatea concentrată,
adâncă, ce a stăpănit slujbele sfinte din cate-
drala Schimbării la față. Ca vrăjtită de frum-
seși nevăzute, mulțimea înghesuită s'a uitat pe
sine, s'a pierdut desăvârșit în strălucirile cere-
moniilor, în valurile cântărilor de neîntrecută
armonie, stând ceasuri întregi nemișcată, fără
o șoaptă, în aer de cucernicie conștientă, cum
numai domurile apusului mai pot avea, în zile
de praznic. Era Clujul în rugăciune, Clujul
care și-a arătat arhierelui său sufletul dornic
de înviere, care a dus înaintea altarului și în
fața amvonului uriașă sa problemă pastorală,
cea mai vastă și mai importantă din câte are
biserica noastră. — Nu-i mirare că în fața ei
Arhierul a găsit accente atât de calde, atât de
emoționate despre „înfricoșata răspundere“ ce
revine Păstorului care va trebui să îngrijască

nu o parohie, nu o eparhie, ci într'o anumită
măsură întreaga noastră biserică, fiindcă inte-
lectualii noștri de azi și de mâine aici se for-
mează, aici își desăvârșesc concepțiile lor de
viață. Este într'adevăr mare răspunderea și
formidabilă munca pe care vor trebui s'o
depună toți aceia cari, împreună cu arhierul,
vor avea să afirme și să confirme superioara
valoare a credinții noastre în cel dintâi centru
cultural al Ardealului, unde viața modernă își
oferă spre deslegare toate îndoielile, spre
alinare toate durerile, mai complexe și mai
delicate decât în oricare alt centru al vieții
noastre bisericești.

Oricât de greu însă, drumul pe care a
plecat arhierul Clujului și Gherlei nu poate
duce decât la izbândă. Avem multe temeuri
pentru această nădejde tare. Alături de ajutorul
lui Dumnezeu, supremul razăm al străduințelor
noastre, mai avem garanța valorii personale a
Păstorului, în floarea vârstei și totuși încărcat
cu bogată experiență, râvnă și destoinicia căruia
o vestesc anii deja mulți de glorioasă epis-
copie, ca și a colaboratorilor săi, unii sfetnici
încărungiți în înțelepciune, alții tineri cu spirit
vânjos, purtând cu iscusință arma științei și
a cuvântului, străduințele comune ale cărora
vor face din scaunul arhieresc focarul de lu-
mină și căldură pe care lumea îl așteaptă cu
drept cuvânt. Ajutor prețios și sincer va găsi
munca lor în însuflețirea gata de jertfă a cre-
dincioșilor noștri din Cluj, nizuințele cărora
de-a fi într'adevăr ceea ce trebuie să fie: întâia
parohie a bisericii noastre, au dat și până
acum rezultate atât de frumoase. — Să nu uităm
bunăvoința deosebită cu care a fost primit
Arhierul de către toate autoritățile din Cluj,
în frunte cu Directorul Ministerial al Ardealului,
înțelegătoare a rostului important și bine-
făcător pe care îl are o așezare spirituală
românească atât de înaltă în viața orașului
și a regiunii întregi.

In urmă, n'avem cuvinte să subliniem
îndeajuns atmosfera de pace și armonie pe
care a aflat-o noua vatră spirituală în mijlo-
cul fraților de toate confesiunile, cari pe alte
brazde muncesc în acelaș ogor al sufletelor
Domnului. Dacă episcopul Iuliu a îmblat
„Clujului, din primul ceas, creștineasca și dum-
nezelasca pace“, P. S. Sa Ivan a salutat, în
aplaudele furtunoase ale asistenței, „cu mult
drag și creștinești sentimente sosirea noului to-
varăș de muncă“, pe care l-a îmbrățișat cu
căldură. Credem și dorim ca această atmo-
sferă de armonie și colaborare să dăinuiască
neîntrerupt, spre binele tuturor.

Iată tălcul înălțătoarelor serbări ale in-
stalării P. S. Sale Iuliu Hossu în capitala

Ardealului și cari ar merita o mai amănunțită descriere decât aceea îngăduită de coloanele noastre prea reduse. Ele justifică pe deplin însuflețirea cu care salutăm, împreună cu întreaga biserică, actul istoric al acestei așezări de reședință arhierescă, strigând celui dintâi episcop unit al Clujului:

Intru mulți ani Stăpâne!

* * *

Dela Gherla la Cluj

Toată populația din Gherla, în frunte cu primăria, adunată, Sâmbătă după masă, în gara împodobită, a privit cu explicabilă tristețe cortegiul impunător al clerului, în mijlocul căruia se găsea, gata de plecare, episcopul său iubit. Emoția a vibrat nestăpânită în glasul ajutorului de primar, ca și în cuvintele arhieresti. Un șuierat prelung al tronului special — și Gherla, care atâtea decenii a ocrotit cu familiară căldură așezările noastre episcopale, nu mai este reședință arhierescă, urmând să-și piardă în curând numeroasele siluete de clerici caracteristice atmosferei ei patriarhale. În istoria bisericii noastre însă numele îi va rămânea scris cu cinste și recunoștință.

Primirea din Cluj compensează tristeța despărțirii. Gara: o pădure de brazi și drapele, deasupra inscripției »Bine ați venit« având înfrățite treicolorul românesc cu alb-galbenul Papal. La ora 3, trenul așteptat oprește în fața peronului. Mulțimea izbucnește în urale, iar corul bisericii catedrale întonează puternic: »Intru mulți ani, Stăpâne«. Vorba blândă și emoționată a p. Agârbiceanu, preamărește pe Domnul pentru această nouă rânduală a Sa, atât de binefăcătoare pentru »arborele vieții religioase, culturale și naționale a românismului din Dacia Superioară«. »O nouă citadelă a românismului« vede în noua episcopie d. Valer Moldovan, Directorul ministerial al Ardealului, pentru înflorirea căreia imploră binecuvântările cerului. Bucuria Clujenilor o tâlmăcește primarul, Dr. Teodor Mihali. Tuturor răspunde, înduioșat, Arhierul, care vine în numele Domnului, în semnul păcii și dragostei, în care îmbrățișează pe

toți fiii eparhiei și pe toți cari i-au ieșit întru întimpinare.

Dela gară la catedrala Schimbării la față, dealungul străzilor împodobite, automobilele trec printre șiruri lungi de școlari și cetățeni, cari primesc cu flori și urale pe noul lor Păstor. Binecuvântând larg mulțimea, El intră în noua sa catedrală. Mulțimea cea mare ascultă, în fața bisericii, *vecernia și întâul cuvânt* pe care glasul vibrând de emoție al Preasfințitului îl rostește de pe amvon, răspândit afară prin megafone.

După slujbă, Episcopul a avut *întâia întrevedere cu preoșimea* parohiilor rupte din arhidieceză, căreia în asigură toată dragostea și sollicitudinea sa părintească.

Serbările de Dumineca

Dimineața la 9, când Arhierul e primit la intrarea bisericii de strălucitul șir al preoșilor în odăjdii, pentru a începe *sf. Liturghie*, nu numai biserica e ticsită până la ultimul loc, reținut înainte cu bilet, ci și calea »Regina Maria«, unde se poate urmări serviciul grație megafonelor cari se dovedesc escelente. *Cuvântul arhierului* se împletește minunat în splendorile ritului nostru, în acordurile sublime ale corului celebru condus de d. Caranica, sporind aerul de adâncă și impresionantă cucernicie ce-a stăpânit tot timpul sub vastele bolți ale catedralei.

La sfârșitul Liturghiei se citesc telegramele omagiale pe cari P. S. Sa le adresează, din acest prilej, Sfântului Părinte, Majestății Sale Regelui, Primului Ministru, Nunciaturei, p. mitropolit Suci, la cari cel dintâi răspuns a sosit dela d. Iuliu Maniu, președintele consiliului de miniștri, în termenii următori:

»Trimit cele mai bune urări pentru noua episcopie română unită de Cluj-Gherla. Vă felicit la serbările de inaugurare, adânc convins că în telepciunea și patriotismul Prea Sfinției Voastre va face ca această nouă episcopie să urmeze tradiția mare a episcopilor din care s'a format de a fi fost tatdeauna luminată ocrotitoare ale credinței, culturii și propășirii naționale a neamului românesc. Urând prosperitate noii dieceze ea poate conta pe sprijinul legal al guvernului M. Sale Regelui României. (ss) IULIU MANIU

Abia după ora 12 pot începe, în saloan prefecturei, *recepțiunile*. În șir nesfârșit reprezentanții tuturor autorităților, confesiunilor, societăților și așezămintelor din Cluj, urează bisericii. Sosit Celuice vine în numele Domnului.

Iată numele purtătorilor de cuvânt ai delegațiilor: p. Dr. A. Cheșianu (numele p. Mitropolit Suci), I. Agârbiceanu (clerul), p. S. Stanca (bis. ort.), canon Fehér Gerö și Hirschler, (episcopia și Statutul rom. cat.), apoi delegații bisericilor reformate, unitară, luterană și a confesiunii mozaice: Dr. Valer Moldovan (în numele guvernului funcționarilor), Dr. Emil Hațieganu (parlamentar), d. Kwston (corpul consular), gen. Hansu (mama), Dr. Iuliu Hațieganu (universitatea), d. Oprița (Acad. de agricultură), Gh. Moroianu (Acad. comercială), L. Micșa (corpul avocaților), Dr. Porușiu (curatoratul), dna Livia Boild (Reuniunea »Sf. Maria« a femeilor.), Dr. Valeriu Pop (A. R. U.), Vasile Bondrea (Asociația studenților unitari), dna Zina Moroianu (Societatea femeilor ortodoxe), Sidonia Docan (Crucea Roșie), Maria Șerban (Principesa Elena), Ana Pop (surori de cruce), dna Bratu (Femeile creștine) și, în urmașii, Cornel Codarcea (presa.)

Sunt orele 2 $\frac{1}{2}$ când lumea se poate îndrepta spre restaurantul New-York unde se desfășoară un *mare banquet* în cinstea sărbătoritului. În frunte cu Directorul ministerial al Ardealului iau parte toți reprezentanții corpului diplomatic și reprezentanții tuturor bisericilor, între cari d. Nicolae Ivan, ep. unitar Boroș, ep. reformator Makkai, prelatul papal Hirschler. Toasturi remarcabile au rostit: P. S. Sa ep. Iuliu, ep. Nicolae Ivan, Dr. Valer Moldovan, Dr. Romul Boild, Dr. Domide, Dr. Teodor Mihali, Dr. Valeriu Pop. Tuturor mulțumind, într'un al doilea cuvânt, Preasfințitul Iuliu.

Un minunat *concert religios*, dat în catedrala »Schimbării la față« de către corul »Reuniunii corale«, sub conducerea măiestrului Caranica, a încheiat minunatele zilele de slăvire cari înscriu un nou capitol în istoria bisericii noastre.

□ □ Foia „Unirii“ □ □

In slujba adevărului

Scrisoare deschisă către P. C. Sa arhimandritul Iuliu Scriban *)

de Dr. D. Andrieș
paroh rom. catolic, Focșani

Prea Cuvioase,

La rândurile scrise despre mine în Nr. 16—17 c. al ziarului »Graiul Vremii«, era să nu vă mai răspund, fiindcă șirele P. C. Tale, împănate cu confuziuni, erau pârțitoare și în plus pătate cu termeni, cari jignesc cel mai elementar bun simț.

Să-mi fie totuș permisă o mică întâmpinare.

Cine o fi cetit acel scris al P. C. Tale n'a rămas, sunt sigur, cu nimic edificat; dimpotrivă. Oricum, dar din pana arhimandritului Scriban ar trebui să ne fie dat a ceti ceva mai serios și mai demn.

Imi veți obiecta, că la fel a fost și scrisul meu din »Unirea« (12 Iulie, a. c.) în chestiunea cu Pr. Cosma.

*) În legătură cu cele publicate, la acest loc, în numărul nostru dela 12 Iulie c. dăm și această întrebare, prilejită de un atac al p. arhm. I. Scriban. Ar fi fost, ce-i drept, mai bine, dacă autorul ne orienta puțin mai pe larg asupra celor scrise de p. I. S. dar, în definitiv, ajunge și cât ni-se dă, fiindcă cititorii noștri — cari au mai auzit de violențele de stil ale acestui Preacuvios — pot să-și reconstruiască destul de ușor cele dezbătute de p. I. Scriban. N. R.

Las la aprecierea cetitorilor obiectivi să constate cine e mai la înălțime. E drept, mi-am permis atunci câteva ironii la adresa părintelui Cosma, dar nu m'am coborât nici ca Sf. Sa și nici ca P. C. Ta. Iar dacă mi-am permis acele ironii, am făcut-o spre a-i pune înaintea ochilor numitului Părinte uriciunea expresiunilor ce le întrebuintează atât la adresa bisericii mele, pe care o numește »*caracatița catolică*«, cât și la adresa supremei autorități bisericesti, pe care o ponegrește cu termenii triviali »*ghiarele spurcate ale papismului*«. Ori credeți, poate, că aceste expresiuni, sunt frumoase și demne de un preot?... Inzădar încercați a ridiculiza »stilul« meu. Căci, dacă e ceva nedemn și josnic în cuvintele pe cari le citați ca fiind ale mele, e bine să nu scăpați din vedere, că acelea sunt tocmai cuvintele părintelui Cosma, citate de mine.

Poftiți, deci și mai citiți odată cu atenție articolul »*Ei și noi*« din »Graiul Vremii« (Anul III, Nr. 9) și veți găsi acolo și alte cuvinte frumoase la adresa noastră, a catolicilor. Și atunci, cine-i provocatorul? Dece mai întrebați »unde-i greșala părintelui Cosma?«!... Dece vă surprinde că-i răspund în felul cum îi răspund? Iar dacă veți reciti cu bunăvoință scrisul meu și mai cu atenție cele scrise de Pr. Cosma, veți înțelege și inexactitatea aserțiunii Sf. Sale în chestiunea jurământului recruților din Focșani, și nu veți mai comite nici P. C. Voastră noui confuziuni și inexactități.

Intr'adevăr, un scriitor și mai ales unul

care vrea să facă pe criticul, trebuie să fie cât mai exact în scrisul său și să nu umbrească cu echivoci. Când confesorul ortodox garnizoanei Focșani era deja sosit, când Sf. Sa făcuse slujba și ținuse și cuvântarea înaintea mea, este oare exact și adevărat să mă acuze Pr. Cosma că eu am primit jurământul recruților înainte de »*venirea*« preoșilor ortodocși?... După Sf. Sa ar urma că nici măcar nu venise vreun preot ortodox, când eu am terminat cu primirea jurământului, ce nu e adevărat. Deci, după epitetele josnice, pe cari Vi le-am arătat — și cari constituie prima cea mai mare »greșală«, a doua greșală e două »*vină*« a părintelui Cosma e în substanța verbală »*venirea*«, căci primul preot ortodox nise de mult, iar al doilea *venia* chiar în momentul când primiam jurământul și înaintea lui nu terminasem. Așadar nu eu întortochez lucrurile.

P. C. Voastră apoi nu trebuie să faceți confuziune între »slujit« și luarea de jurământ«, căci de »slujit« nu măcuza Pr. Cosma și nici eu nu vorbesc despre »slujit«. În plus, vă înșelați, când credeți și scrieți că eu am primit jurământul soldaților uniți. Faceți confuziune între a cere și a i-se admite. Căci — spre bucuria P. C. Voastre — nu mi-am admis luarea jurământului uniților, cum de altfel vă raportează și Pr. Cosma. Ce bine făceați dacă — înainte de a vă însuși dreptul să interveniți între mine și Pr. Cosma — cetiați recetiați și cumpănați mai bine scrisurile noastre, ca să fie și mai cumpănit scrisul

Știri mărunte

In jurul numirii nouilor episcopi. Gazetele mai nouă dau ca sigură vestea, cu atâta nerăbdare așteptată atât în biserica noastră cât și în cea catolică de rit latin, despre apropiata completare a scaunelor episcopicești vacante, respectiv create prin Concordat. Se afirmă că Sfântul Scaun a cerut și guvernul român a și dat acordul pentru numirea nouilor Prelați, numele căror îl dăm și noi, cu rezervele convenite.

Pentru noua noastră vîlădicie a Maramureșului, care ne interesează în primul loc, alegerea Sfântului Părinte ar fi căzut asupra ilustrului director de până acum al gazetelor noastre, Msgr. DR. ALEXANDRU RUSU, veste care și numai în această formă neoficială va umplea de adîncă și sinceră bucurie marea familie a cetitorilor „Unirii”.

Eparhia rom. cat. a Timișoarei va avea de Păstor pe p. AUGUSTIN PACHA, prelatul care și până acum a cărmuit-o, în calitate de administrator apostolic.

În fruntea episcopilor latine contopite: Oradea—Satu Mare, Sfântul Scaun destinează pe canonicul din Timișoara, Dr. ȘTEFAN FIEDLER, care a fost mai multă vreme vicarul ep. Pacha.

Administrator apostolic al catolicilor noștri de rit armean, cu sediul în Gherla, va fi un preot străin: Dr. SUHUG GOGIAN, vicarul ep. din Filipopoli.

Dat fiind că, după informațiile tuturor ziarelor, cel mai deplin acord domnește între Sfântul Scaun și guvernul român asupra chestiunilor privitoare la numirile plănuite, în scurtă vreme sperăm să putem anunța cetitorilor adevărul oficial, așteptat cu atâta nerăbdare.

Conferență episcopicească la București. Pe ziua de Miercuri, 15 Octomvrie c. se vor întruni la București mitropolii și episcopii catolici de ambele rituri, pentru a ține acolo o conferență episcopicească sub prezidiul Monseniorului Angelo M. Dolci, Nunțiu apostolic al României. Se vor discuta afacerile curente și încă nearanjate în legătură cu punerea în aplicare a Concordatului.

S. Voastre!... Nu mi-s'a admis luarea jurământului uniților, nu pentru că n'au voit-o dînșii, ci „din înalt ordin” al Direcțiunii Serviciului Religios de pe lângă Corpul de Armată respectiv. Cu ce drept?

Tot la fel confundați „ritul” cu „confesiunea”. Noi respectăm riturile și ținem foarte mult la conservarea lor, căci ele constituiesc frumusețea bisericii lui Hristos. Dar mai presus de rit e confesiunea, sau cultul. Confesiunile nu se amestecă. Numai pur și simplu de dragul ritului nu-i este permis unui catolic să apeleze la un rit înafară de confesiunea sa. — Dealtfel în cazul meu nu e chestiune de niciun rit, căci jurământul recruților l-am luat în românește, ca și preoții ortodocși. Că-lar jena pe soldatul unit figura unui „preot ras și îmbrăcat în dantele”?... Mai întâi să-mi dați voie, Prea Cuvioase, să protestez, deoarece eu am barbă și nu Vă puteți închipui cât mai țin (!) la această venerabilă podoabă orientală, pe care mai curând unii din tinerii preoți ai ortodoxiei încep a o exila către Sfântul Munte!...

Ș'apoi slabă argumentare în folosul dv., deoarece unitul, fiți sigur, e mai instruit și știe că preotul catolic, fie cu barbă, ori ba, e preotul său. Înafară de aceasta, e interesul psihologic al soldatului și pentru validitatea jurământului, ca el să știe că jură în fața preotului său. Eu cunosc cazul unui soldat de al meu, pe care voind un subofiter să-l silească a depune jurământul la un preot ortodox, a răspuns: dacă mă silește, îl depun, dar eu s'ator să țin un astfel de jurământ. Și asta

Personale. P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc de Blaj a numit pe p. Valer Bugner paroh la Rediu, pe p. Demetria Mărdan adm. parohial la Oroiu de câmpie, iar pe p. Gheorghe Gânța adm. parohial la Țapu.

— Acelaș a numit pe p. Ioan Miclea profesor de religie la școala normală din Târgu-Mureș, pe dsoara Ana Ghelner profesoară la liceul de fete din Blaj, iar pe dsoarele Aurora Caliani, Elena Drimuș și Aurelia Dănescu profesoare la școala comercială de fete din Blaj.

— P. Ven. Ordinariat de Lugoj a numit pe p. Iustin Bora paroh-protopop la Grădiște, pe p. George Medoia paroh la Comloș, pe p. Septimiu Avram adm. parohial la Chizdia, pe p. Mihail Șoproni adm. parohial la Săcărâmb, pe p. Cornel Mihujiu adm. parohial la Rechitova, pe p. Romul Bondor adm. parohial la Lunca Cernii inferioară, pe p. Samoilă Cornea adm. parohial la Lunca Cernii superioară, pe Reverendul Dr. Ioan Voștinar profesor de religie la Arad, iar pe Rev. Ștefan Bălan practicant la oficiul diecezan.

— P. Ven. Ordinariat de Oradea a numit pe p. Dr. Aloisiu Tăutu bibliotecar diecezan, pe p. Dr. Gavrilă Stan profesor la Academia de teologie, pe p. Dr. Dominic Neculaș preot misionar, iar pe p. Nicolae Bretan exactor diecezan.

Canonici onorari. I. Preasfințitul Valeriu al Orăzii a numit pe p. arhidiacon și vicar dela Șimleui-Silvaniei EMIL BRAN canonic onorar al capitului din Oradea, făcându-l deodată și paroh al bisericii sale catedrale. Aceeaș demnitate de canonic onorar sa conferit din partea I. Preasfințitului Alexandru Cisar, arhiepiscopul-mitropolit latin dela București, părintelui ALEXANDRU BREBAN, paroh-protopop și arhidiacon onorar la Baia-mare. Această distincție până acum neobișnuită — întru cât e vorba de o canonicie de onoare a bisericii latine conferită unui preot al bisericii noastre răsăritene —

s'a făcut, cum spune decretul de numire, pentru merite speciale câștigate de p. Breban față de mitropolia I. Preasfințitul Cisar, care a ținut să se reprezinte la predarea crucii canonice, întâmplată la 1 Octomvrie c., printr'un delegat special, p. canonic Dr. Zombori dela București.

Din frământările politice. Încă din vară d. Iuliu Maniu și-a arătat dorința hotărîtă de-a se retrage pe cîteva luni dela cărma țării, pentru a-și vedea de sănătatea măcinată în sbuciumatele vremi pe cari le trăim. Demisia prezentată încă de-atunci și înnoită la începutul acestei săptămîni, a sfârșit prin a fi acceptată de M. Sa Regele. Cum însă nu erau în joc motive politice, Regele fiind de acord desăvârșit cu programul și metodele guvernării național-tărăniste, criza de guvern, rezolvată fără nici o greutate și chiar fără consultările obișnuite ale șefilor de partide, s'a redus la o simplă schimbare a titularilor unor departamente și încă și aceasta, — cum se vede din alcătuirea întregii liste — cu caracter provizoriu. În noua lui formațiune, guvernul are de președinte pe d. G. G. Mironescu, care rămîne și titular la externe; Ion Mihalache la interne, Mihail Popovici la finanțe, V. Madgearu la domenii, N. Costăchescu la instrucțiune și culte, G. Iunian la justiție; Emil Hațiegan la muncă și sănătate; I. Manoilescu la industrie și comerț; Voicu Nițescu la comunicații; gen. Condeescu la ministerul armatei, d. Pan. Halippa rămânînd în guvern ca ministru de stat fără portofoliu. Numărul subsecretarilor a fost redus la patru: V. V. Tilea (prezidenție), C. Angelescu (interne), Gh. Pop (instrucție și culte), V. Potârcă (domenii). — Deodată cu aprobarea noiei liste, Suveranul a admis și o prorogare de 15 zile a Corpurilor Legiuitoare, cari urmează să se deschidă la 1 Noemvrie.

Comisiunea de examinare a profesorilor noștri de religie. Pentru concursul (examenul de capacitate) publicat de Ministerul instrucțiunii pentru religieuna gr-catolică pe ziua de 1 Noemvrie, s'a numit următoarea comisiune: Prof. Nicolae Drăgan, președinte; prof. Alexandru Ciplea și prof. Vladimir

a spus-o din capul său, fără să-l fi învățat nimeni. Atenție deci celor ce nesocotesc importanța preotului catolic la depunerea jurământului recruților catolici, fie uniți fie romano-catolici!... În legile țării noastre chestiunea aceasta e, cum se știe, bine aranjată, dându-i-se și preotului catolic rolul ce trebuie să-l aibă în armată și în școală. Numai de nu s'ar găsi unii din ortodocși prea zeloși — ori prea geloși — cari să ne pună bețe în roate, crezînd că slujesc prin aceasta interesele românismului!...

Nu-mi place apoi, Prea Cuvioase, modul cum Vă exprimați la adresa Comandamentului Diviziei din Focșani. Nu înțeleg îndrăsneala „de a cere socoteală d-ilor acelora”!... Cine ar vrea să ceară și cui ar vrea să-i ceară socoteală!... Nu Vă pare din cale afară? — Sunt de părerea să Vă păziți de a nu jigni armata, că Vă poate scădea și mai mult din prestigiu.

Dar, în definitiv, oare ce-i la mijloc, de Vă alarmați așa de tare? Și încă numai întâmplător, numai anul acesta și numai la Focșani (căci am mai fost chemat și aiurea) mi-s'a permis — pentru un motiv bine stabilit — să iau jurământul după oficierea preotului ortodox (și nu înainte de „venirea” lui)! Mi-se pare, că agitația dv. în chestia jurământului recruților dela Focșani cade în ridicul!... Dar știm precis, e la mijloc o gelozie!... Și nu face cinste celor ce au stărnit zarva.

Din cele expuse până aici rezultă, Prea Cuvioase, că articolul P. C. Voastre pierde

rînd pe rînd din substanța și importanța lui cu atît mai mult cã — în plus — mai sunteți și pãrtinitor. Cã sunteți pãrtinitor, reiese din faptul cã nu gãsiți nimic de dojenit în ceea ce a scris — în cazul nostru — Pr. Cosma, nimic inexact, nimic indecent, pe cãnd la adresa mea mai mai cã epuizați vocabularul de epitete „clasice”. Nu face nimic, se vede c'ãșa-i graiul unora din fețele bisericești, cari scriu la „Graiul Vremii”!... Sã-mi fie, deci, iertat a socoti intervenția P. C. Voastre între mine și Pr. Cosma ca neavenită, între altele și pentru faptul cã n'ați procedat ca un bun Pãrinte, dojenind și pe unul și pe altul.

Mai țin să Vã atrag atențiunea asupra unui lucru: Vã înșelați amar, cãnd credeți cã — în lipsã de argumente — repuneți pe un adversar improșcãndu-l cu invective, luate din vocabularul de cuvinte „clasice”. Eu n'ãș vrea să citez niciunul, cã nu face să Vã plagiez. Doar douã specimene sã-mi permiteți a Vi-le încastra, ca să le aveți pururea înaintea ochilor: Sunt: „mitocan” și „badaran”.

Aceste cuvinte fac parte din stilul propriu al P. C. Voastre. Dar apropos francezul spune, cum atãt de bine o știți: „Le style c'est l'homme”!...

Cereți pretutindeni:

„UNIREA”

Ghidionescu, membri. Examenul se va da la universitatea din Cluj. Terminul de înscriere: 15 Octombrie inclusiv.

Pregătiri la reședința noului episcop al Maramureșului. În legătură cu numirea apropiată a noului episcop al Maramureșului, la Baia-mare, unde s'a fixat reședința acestei episcopii, au început lucrările de renovare și adaptare a fostei biserici parohiale, de acum catedrală, pictându-se întreg interiorul și ridicându-se un iconostas nou, sculptat în lemn, lucrări în valoare de peste 1 milion Lei. Pentru reședința noului episcop se amenajează localul din imediata vecinătate a catedralei, care a servit până acum pentru adăpostirea unui gimnaziu de fete, mutat în altă parte.

S'a amânat adunarea generală a „Astrei“. Înregistrăm și noi cu bucurie, că adunarea generală a »Astrei« noastre culturale, convocată — cum se știe — pe 12 și 13 Octombrie, a fost amânată pentru luna Noemvrie. Amânarea s'a făcut la dorința M. Sale Regelui, președintele de onoare al »Astrei«, și este cât se poate mai bine venită în vederea alegerilor importante, pe cari trebuie să le facă.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânei a patra după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. *Teodor Megieșan*, profesor la școala normală de băieți.

— În obișnuitul drum arhieresc de conferire a sf. mir, pâr. *episcop de Alba-Iulia, contele G. C. Majláth* a cercetat zilele acestea parohiile rom. cat. din jurul Blajului, iar azi sosește în orașelul nostru, unde o ceată de tineri așteaptă întărirea în credință prin marea taină a Domnului, ce li-se va da mâine.

Nouile premii ale Academiei române. Cu terminul de 31 Decembrie c. se publică concurs pentru următoarele premii mai însemnate, cari urmează a fi decernate în sesiunea ordinară din 1931: *Premiul »Năsturel«* de 4000 Lei (carte cu conținut de orice natură, apărută în 1930); *premiul »Eufimia și I. Andrei«* de 4000 Lei (predici publicate în 1930); *premiul »Gh. Asachi«* de 50,000 Lei (scriere istorică, economică, juridică ori filosofică, publicată în anii 1929 și 1930); *premiul »V. Pârvan«* de 30,000 Lei (lucrare ori descoperire arheologică, publicată în ultimii 2 ani); *premiul »C. Kirilăscu«* de 25,000 Lei (studiu de psihologie socială a poporului român în timpul războiului de întregire); *premiul »Adamachi«,* de 5000 Lei (scrieri istorice, economice, juridice, ori filosofice din ultimii 3 ani); *premiul »Greg. C. Angelescu«* de 4000 Lei (scriere istorică, iuridică, ori filosofică din 1929 și 1930); *premiul »I. Oroveanu«* de 70,000 Lei (lucrări sau descoperiri medicale din 1930); *premiul »St. Demetrescu-Vergu«* de 10,000 Lei (lucrare de silvicultură din ultimii 4 ani); *premiul »Neuschatz«* de 3500 Lei (lucrare științifică din 1929 și 1930); *premiul »Demostene Constantinide«* de 4000 Lei (lucrare științifică din ultimii 2 ani); și *premiul »Dr. Riegler«* de 6000 Lei (lucrare de terapeutică medicală din 1925—1930). — Pentru concurs sunt a se prezenta câte 5 exemplare.

Concurse. P. Ven. Ordinariat de Lugoj publică, cu terminul de 1 Noemvrie c. concurs la parohiile *Geoagiul de jos, Folia și Păucinești.*

† **Pâr. Petru Conda** preot în Păucinești (eparhia Lugojului), s'a stins la 14 Septembrie c. în anul 58 al vieții și 28 al preoției sale cinșite. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Elisabeta Saltechi n. Cheșlan**, soția preotului nostru Vasile Saltechi, fost paroh în Bărdești (arhidieceză), s'a stins la 5 Octombrie c. în anul 79 al vieții și 55 al fericitei sale căsătorii. O deplând numeroase rudeni. — Odihnească în pace!

* **In atențiunea dlor învățători.** Ne facem o deosebită plăcere a anunța pe dd. învățători că au apărut *Caetele de desen* pentru cl. II III și IV și *Caetele pentru desenul geografiei* pentru clasele II—IV primare compuse de *Gazdac-Kovácsi-Otel*. Ne place a crede, că aceste caete, superioare celor apărute până acum, vor fi îmbrățișate după merit, fiind luate lecție de lecție, după programa oficială, ușurând, perfecționând și îndrumând învățământul pe calea sigură și sănătoasă a școlii active. — Caetele se pot procura dela „Editura Minerwa“; Cluj str. Baron L. Pop 5 și costă 8 Lei, resp. 12 Lei, exemplarul.

1-2

Telefonul „Unirii“

Of Zălan. Pentru a urma la vre-una din Academii noastre de teologie, se cere înomii să aveți absolvența de liceu și bacalaureatul. Numai cu diploma de învățător nu se mai admit azi la teologie. Trebuie să vă faceți deci examenul de diferență și bacalaureat.

M. Lugoj. Aveți toată dreptatea. Bunul mers al vieții noastre bisericești atârână, în adevăr, foarte mult dela felul cum protopopii înțeleg și se pricep să-și facă slujba de »ochiu al episcopului«. Găsim deci cât se poate mai potrivite dispozițiile recente ale P. Ven. Ordinariat de Lugoj, prin care se improspătează canoanele referitoare ale Conciliului prim provincial, dar pentru ca acestea să aibă efectul dorit, socotim a fi înomii necesar, ca măcar odată pe an să fie controlați din partea celor în drept și purtătorii oficiilor protopopești. Eventualele neglijențe ale acestora trebuiesc apoi îndreptate prin sancțiuni potrivite, între cari ar trebui să figureze, credem noi, și lipsirea de oficiul protopopesc. Asta însă, firește, nu se poate decât în cazul că oficiul protopopesc nu este legat de beneficiul cutărei parohii și astfel poate fi trecut totdeauna celui mai destoinic preot al protopopiatului. În foarte multe părți ale bisericii apusene lucrul acesta se practizează de mult și biserica noastră n'ar putea decât să câștige de pe urma introducerii și la noi a acestui sistem.

Of. Satu-mare. Dispozițiile referitoare ale can. 315 din C. I. C. sunt următoarele: »§ 1. Administrator apostolicus permanent constitutus iisdem iuribus et honoribus fruitur iisdemque obligationibus tenetur, ac episcopus residentialis. § 2. Si ad tempus datus sit: Eadem iura ac officia habet, ac Vicarius capitularis...«

Oficiul parohial. Ghilad. Chităm primirea abonamentului pe 1930.

B. Arad Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

H. Cluj. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

V. Seini. Am primit 400 Lei, abonament pe 2 ani.

FLEGLER

Întreprindere de pictură și tapetare artistică. Cluj, str. Rațiu

Pictor modern de camere. Mare asortiment în specialități de tapete. Întreprinde: renovări, în stil, de biserici și castele, vopsire de locuințe și mobile, precum și lustruire cu lac.

Devize gratuite! Comande venite din provincie se execută prompt și la termen. 8-?

A apărut:

STRASTNIC

Care cuprinde rânduiala sfintelor și dumnezeștilor slujbe din Săptămâna Patimilor, acum întâia oră tipărit cu litere străbune.

Prețul Lei 280+20 porto

Librăria Seminarului Blaj

In atențiunea parohiilor și eparhialor bisericești

Comandați

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, str. Regina Maria No. 43.

Tot aici: Policandre, Sfeșnice, Ornate și Recvizite bisericești, Prapori, Cărți preoțești și de rugăciuni. Teatre populare și școlare, monoloage, dialoge. Medalii de aluminiu pentru Reuniuni, cu inscripție după dorință; etc. etc.

CEREȚI PREȚURENT DETAILAT

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 52-?

Loterie cu bani gata!

Câștig principal un milion lei

Cont curent la banca „Albina“ Cluj

Marea Loterie a Salvatorilor din Cluj

2182
câștiguri diferite
în bani gata
în surna totală de

Câștigul principal:
Un milion Lei.

Tragerea se va face în Cluj la 21 Dec. 1930, pe lângă asistența publică.

Prețul unui loz:
Lei 100

Se pot cumpăra la toate tutungeriile din Ardeal și Banat, la frizerii și prăvălii. — Comenzile din provincie, după trimiterea anticipativă a sumei de Lei 117, le execută prompt

5-5

Biroul central de lozuri, Cluj, Strada Memorandului No. 16.

Nu căuta să alegi în ce privește pudra pentru copii: HÖFER este cea adevărată